

*Prefettura di
Alessandria
Consiglio
Territoriale per
l'Immigrazione*

KUSHTETUTA E REPUBLIKES ITALIANE

Laboratorio per il dialogo tra le culture

Prezantim

Kushtetuta Italiane prezanton fillimin dhe bazën e ecuresë demokratike të Vëndit tonë: gjë që i ka kushtuar sakrifica të pafund dhe luftëra të ashpra brezave të mëparëshme, që kanë njohur luftëra të dhe pushtime.

Prezanton për të gjithë fanarin që duhet ndjekur gjithmonë në rrugën e përditëshme të vështirë dhe të gjatë që secili nga ne, duke filluar nga prezantuesit e institucioneve publike dhe deri tek qytetarët e thieshtë, duhet të ndjekë në kryerjen e aktiviteteve të veta të përditëshme.

Megjithese kanë kaluar 57 vjetë nga pranimiti i sajë qëndron akoma aktuale dhe moderne në njohjen e të drejtave dhe detyrave dhe detyrave kryesore mbi të cilat duhet të bazohet jeta civile e një populli dhe e një vëndi.

Për këtë arsye është e rëndësishme që kjo të vijë e njohur dhe e kuptuar nga brezat e ri që duhet të formojnë shoqërinë e të ardhmes mbi bazën e vlerave të medha të lirisë e demokracisë.

Gjithashtu e rëndësishme është që kjo të vijë e njohur nga ato që, megjithëse nuk janë italianë, bëhen qytetarë të këtij vëndi, dhe si të tillemarrin të gjitha karakteristikat.

Presidenti jonë i Republikës ka shpresuar që në çdo familie trejgjyrëshin si simbol të unitetit dhe të lirisë Atdheut tonë.

Do të ishte bukur sikur çdo familie italiane si edhe ato të orjiginës së huajë, të kishin një kopie të Kushtetutës si ekran dhe mësim të drejtave dhe detyrave të qytetarëve.

Për këtë qëllim Këshilli Territorial për Imigracionin i provincës së Aleksandrisë ka ngulur këmbë mbi përkthimin dhe stampimin e Kushtetutës në 6 gjuhë të ndryshme për t'ia dhënë atyre që bëhen qytetarë italianë, me qëllim që duke qënë në gjuhën e nënës, munden ta kuptojnë më mirë vlerën dhe atë që i mëson ky ligj i joni themelore.

Falenderohet gjithashtu Laboratori për Dialogun ndërmjet Kulturave të Tortonës për impenjimin jo të thjeshtë në përkthimin në gjuhë të ndryshme dhe Provinca e Aleksandrisë që ka furnizuar me mjetet e nevojëshme për publikimin e sajë.

Prefekti
Vincenzo Pellegrini

KUSHTETUTA E REPUBLIKES ITALIANE

Parime themelore

Neni 1

Italia eshte nje Republike demokratike, e bazuar ne punen.
Sovraniteti i perket popullit, qe e ushtron ate ne format dhe brenda kufijve te Kushtetutes.

Neni 2

Republika njeh dhe garanton te drejtat e padhunueshme te njeriut, qofte si individ, qofte ne formacionet shoqerore ku zhvillohet personaliteti i tij, dhe kerkon kryerjen e detyrave te domosdoshme te solidaritetit politik,ekonomik e shoqeror.

Neni 3

Te gjitha shtetasit kane dinjitet shoqeror te njejte dhe jane te barabarte perpara ligjit, pa dallim seksi, race,gjuhe, feje, mendimi politik, kushtesh vetjake e shoqerore.
Eshte detyre e Republikesh hequja e pengesave te karakterit ekonomik e shoqeror, te cilat, duke kufizuar ne praktike lirine dhe barazine e shtetasve, ndalojne zhvillimin e plote te personalitetit njerezor dhe pjesemarrjen efektive te te gjitha punonjesve ne organizimin politik, ekonomik e shoqeror te Vendit.

Neni 4

Republika u nje dhe e pandare, njeh dhe zhvillon autonomine lokale; kryen, ne sherbimet qe varen nga shteti, dedecentralizimin admistrativ me te gjere; i pershtat parimet dhe metodat e legjislacionit te saj me kerkesat e autonomise dhe te decentralizimit.

Neni 6

Republika kujdeset me norma te posacme per minoritetet gjuesore.

Neni 7

Shteti dhe Kisha katolike, jane, secili ne fushen e vet, te pavarur dhe sovrane.
Marredheniet e tyre rregullohen nga Paktet e Lateranos.
Ndryshimet e Pakteve, te pranuar nga te dy palet, nuk kerkojne procedure rishikimi te Kushtetutes.

Neni 8

Te gjitha besimet fetare jane njesoj te barabarta perpara ligjit.
Besimet fetare, te ndryshme nga ai katolik, kane te drejte te organizohen sipas statuteve te veta, per aq sa keto nuk vijne ne kundershtrim me rendin juridik italian.
Marredheniet e tyre me shtetin rregullohen me ligj mbi bazen e marreveshjeve me perfeqesite perkatese.

Neni 9

Republika nxit zhvillimin e kultures dhe kerkimin shkencor e teknik.
Ajo kujdeset per mjedisin dhe pasurite historike e artistike te Kombit.

Neni 10

Rendi juridik italian u pershtatet normave te se drejtes nderkombetare pergjithesisht te pranuar.
Gjendja juridike e shtetasit te huaj rregullohet me ligj, ne pajtim me normat dhe traktatet nderkombetare.
Shtetasi i huaj, te cilit ne vendin e vet i ndalohet ushtrimi efektiv i lirive demokratike te garantuara nga Kushtetuta italiane, ka te drejte strehimi ne territorin e Republikes, sipas kushteve te perceptuara me ligj.
Nuk lejohet ekstradimi i shtetasit te huaj per vepra penale politike.

Neni 11

Italia e hedh poshte luften si instrument cenimi te lirise se popujve te tjere dhe si mjet zgjidhjeje te mosmareveshjeve nderkombetare, pranon, ne kushte barazie me shtetet e tjera, kufuzime te sovranitetit per aq sa jane te nevojshme per nje rend qe te siguroje paqen dhe drejtesine ndermjet Kombeve; ajo incurajon dhe favorizon organizatat nderkombetare qe kane kete qellim.

Neni12

Flamuri i Republikes eshte tringiyresci italian: i gjelber, i bardhe dhe i kuq, me tre shirita vertikale me permasa te bararbart.

Pjesa e pare
Te drejttat dhe detyrat e shtetasve

KREU I

MARREDHENIET CIVILE

Neni 13

Liria vetjake nuk mund te dhunohet.
Nuk lejohet asnje forme burgosjeje, inspektimi ose kontrolli vetjak, dhe as ndonje kufizim tjetër i cfaredoshem i lirise vetjake, pervecse me nje akt te arsyetuar te autoritetit gjyqesor dhe vetem ne rastet dhe menytrat e parashikuara me ligj.
Ne raste te jashtezakonshme domosdoshmerie dhe urgjence, te permendura shprehimisht ne ligj, autoriteti i sigurimit publik mund te marre masa te perkohshme, te cilat brenda 48 oreve duhet t'i njoftohen autoritetit gjyqesor dhe, ne rast se ky nuk i sanksionon brenda 48 oreve pasardhese, quhen te shfuqizuara dhe mbeten pa efekt.
Ndeshkohet cdo dhune fizike ose morale ndaj atyre personave qe sidocofte u nenshtrohen kufizimeve te lirise.
Me ligj caktohen kufijte maksimale te paraburgimit.

Neni 14

Banesa nuk mund te dunohet.
Ne te nuk mund te kryhen kontrole ose bastisje a sekuestrime, pervecse ne rastet dhe menytrat e percaktuara me ligj, sipas garancive te parashikuara per arsye shendetesore dhe te sigurimit publik ose per qellime ekonomike e fiskale rregullohen me ligje te posacme.

Neni 15

Liria dhe fshehtesia e korrespondences dhe e cdo forme tjetër komunikimi nuk mund te dhunohen.
Kufizimi i tyre mund te behet vetem me nje akt te autoritetit gjyqesor me garancite e percaktuara me ligj.

Neni 16

Cdo shtetas mund televize e te qendroje lirisht ne cdo pjese te territorit kombetar, me perjashtim te kufizimeve qe ligji cakton ne perjithesi per shkaqe shendetesore ose sigurimi.
Asnje kufizim nuk mund te vihet duke u nisur nga arsye politike.
Cdo shtetas eshte i lire te dale nga territori i Republikes dhe te kthehet ne te, pervecse kur ka detyrime ligjore.

Neni 17

Shtetasit kane te drejte te tubohen paqesisht dhe pa arme.
Per tubimet, edhe ne nje vend te hapur per publikun, nuk kerkohet njoftim paraprak.
Per tubime ne vende publike duhen njoftuar paraprakisht autoritetet, te cilat mund t'i ndalojne vetem per shkaqe te vertetueshme sigurimi ose paprekshmerie publike.

Neni 18

Shtetasit kane te drejte te organizohen lirisht, pa autorizim, per qellime qe nuk u ndalohen individeve nga ligji penal.
Ndalohen shoqatat e fshehta dhe ato qe ndjekin, qofte edhe terthorazi, synime politike nepermjet organizimeve te natiresh ushtarake.

Neni 19

Te gjithë kane te drejte te manifestojne lirisht besimin e vet fetar ne cfaredo forme, individuale ose kolektive, ta propagandojne ate dhe te ushtrojne kultin perkates privatisht a publikisht, me kusht qe te mos jene rite ne kundershkrim ne moralin shoqeror.

Neni 20

Karakteri kishtar dhe qellimi fetar ose i kultit i nje shoqate a institucioni nuk mund te jene shkak per kufizime te posacme legislative, por dhe as per barra te posacme fiskale formirnin aftesine juridike dhe cdo forme te veprimtarise se saj.

Neni 21

Te gjithë kane te drejte te shprehin lirisht mendimin e vet me fjale, me shkrim dhe me cdo mjet tjetër perhapjeje.

Shtypi nuk mund t'u nenshtrohet autorizimeve ose censurave.

Mund te kryhet sekuestrim vetem ne nje akt te arsyetuar te autoritetit gjyqesor ne rast krimesh, per te cilat ligji per shtypin e autoritetin e shprehimisht, ose ne rastin e shkeljes se normave qe vete ligji parashikon per percaktimin e pergjegjesve.

Ne raste te tilla, kur ka urgjence te domosdoshme dhe nuk eshte e mundur nderhyrja ne kohe e autoritetit gjyqesor, sekuestrimi i shtypit periodik mund te kryhet nga oficerë te policise gjyqesore, te cilet menjehere, dhe gjithmone brenda 24 oreve, duhet te njohë autoritetin gjyqesor. Ne rast se ky i fundit nuk sanksionon ate brenda 24 oreve pasardhese, sekuestrimi konsiderohet shfukizuar dhe pa kurrfere efkti.

Ligji mund te vendose, me norma te karakterit te pergjithshem qe behen publike mietet e financimit te shtypit periodik.

Ndalohen botimet me shtyp, shfaqjet de te gjitha manifestimet e tjera ne kundershkrim me moralin shoqeror. Ligji cakton masat e pershtatshme per parandalimindhe ndeshkimin e shkeljeve.

Neni 22

Askuit nuk mund t'i hiqen, per shkaqe politike, zotesia juridike shtetesia, emri.

Neni 23

Asnje detyrim personal ose pasuror nuk mund te ventoset ne baze te ligjit.

Neni 24

Te gjithë mund t'i drejtohen gjykates per mbrojtjen e te drejtave dhe interesave te tyre te ligjshme.

Mbrojtja eshte nje e drejte qe nuk mund te dhunohet ne gjendje e faze te procesit.

Personat qe nuk jane ne gjende, u sigurohen, me institutet posacme, mjetet per te vepruar dhe per t'u mbrojtur perparat juridiksioni.

Ligji percakton kushtet dhe menytrat per ndreqjen e gabineve gjyqesore.

Neni 25

Askujt nuk mund t'i ndryshohet gjyqtari i natyrshem i paracaktuar me ligj.

Askush nuk mund te denohet, vecse ne beze te nje ligji qe te kete hyre ne fuqi perpara kryrjes se vepres.

Askush nuk mund t'u nenshtrohet masave te sigurimit, vecse ne rastet e parashikuara ne ligj.

Neni 26

Ekstradimi i shtetasit mund te lejohet vetem nese eshte i parashikuar shprehimisht ne konventat nderkombetare .

Ekstradimi nuk mund te lejohet ne asnje rast per vepra penale politike.

Neni 27

Pergjegjesa penale eshte vetjake.

I pandehuri nuk konsiderohet fajtor deri ne denimin perfundimtar.

Denimet nuk mund te jene trajtime ne kundershkrim me ndjenjat njerezore dhe duhet te synojne ne riedukimin e te denuarit.

Nuk lejohet denimi me vdekje, pervec rasteve te parashikuara nga ligjet ushtarake te kohes se luftes.

Neni 28

Funksonaret dhe nepunesit e Shtetit dhe te institucioneve publike jane pergjegjes drejtpersedrejt, sipas legjeve penale, civile dhe administrative, per veprimet e kryera duke shkelur te drejtat.

Ne raste te tilla pergjegjesa civile shtrihet te Shteti dhe tek institucionet publike.

KREU II

MARREDHENIET ETIKO- SHOQERORE

Neni 29

Republika njeh te drejtat e familjes si shoqeri natyrore e bazuar ne martesen. Martesa rregullohet mbi bazen e barazise morale e juridike te bashkeshorteve, brenda kufijve te caktuar me ligj per garantimin e unitetit familjar.

Neni 30

Eshte detyre dhe e drejte e prinderve mbajtja, arsimimi dhe edukimi i femijeve, edhe kur kane lindur jashte marteses. Ne rastet e pazotesise se prinderve, ligji do te percaktoje menytrat se si do te kryhendetyrat qe u ngarkohen atyre. Ligji u siguron femijeve te lindur jashte marteses cdo mbrojtje juridike e shoqerore, ne pajtim me te drejtat e anetareve te familjes se ligjshme. Ligji percakton normat dhe kufijte per kerkimin e atesise.

Neni 31

Republika lehteson me masa ekenomike dhe perkujdesje tetjera krijimin e famijes dhe plotesimin e detyrave perkatese, me nje vemendje te vecante per famijet e medha. Ajo mbron nenen, femijet dhe te rinjte, duke favorizuar institutet e nevojshme per kete qellim.

Neni 32

Republika kjudeset per shendetin si nje e drejte themelore e individit dhe nje interes i kolektivitetit, dhe garanton mjekime falas te skamurit. Aaskush nuk mund te detyrohet per nje trajtim shendetesor te percaktuar vecese me dispozitetilgjore. Ligji ne asnje rast nuk mund te shkele kufijte qe imponon respekti per njeriun.

Neni 33

Ari dhe shkenca jane te lire dhe i lire eshte mesimi i tyre. Republika cakton normat e pergjithshme per arsimin dhe krijon shkolla shteterore per te gjitha rendet dhe shkallet. Institucionet dhe privatet kane te drejte te krijojne shkolla dhe institute edukimi, pa shpenzime per Shtetin. Ligji, ne percaktimin e te drejtave dhe detyrimeve te shkollave shteterore qe Kerkojne status te barabarte, duhet t'u siguroje atyre siguri te plote dhe nxenesve te tyre nje trajtim shkollor te barazvlefshe ne ate te nxenesve te shkollave shteterore. Eshte i detyrueshem nje provim shteteror per pranimin ne shkollat e cfaredo rendi dhe shkalle ose per perfundimin e tyre dhe permiresimin ne ushtrimin e profesionit. Institucionet e kultures se larte, universitetet dhe akademite, kane te drejte te vendosin vete nje rend autonomie brenda kufijve te percaktuara nga ligjet e Shtetit.

Neni 34

Shkolla eshte e hapur per te gjitha. Arsimi i ulet, i dhene te pakten per tete vjet, eshte i detyrueshem dhe falas. Ata qe jane te afte dhe qe e meritojne, edhe pse nuk i kane mundesite kane te drejte te arrijne shkallet me te larta te studimeve.

KREU III

RAPORTI EKONOMIC

Neni 35

Republika kontrollon punen ne te gjita format e aplikimet e saje. Kuron formimin dhe scritjen profesionale te punetoreve. Nxit dhe favorizon marreveshjet dhe organizat internazionale qe kerkojne te bejne te njohur dhe te rregullojne te drejtat e punes. Njeh lirine e emigracionit, sipas detjprimeve te vendosura nga ligje ne interesin e pergjithshem, , dhe kontrollon punen e Italianeve jashte.

Neni 36

Punetori ka te drejten e nje pagese ne perpjestim me kualitetin dhe sasine e pune se tije dhe ne cdo rast e mjaftueshme per te siguruar vetes dhe familjes se tije nje eksistence te lire e me dinjitet maksimumi i oreve te punes ditore jane te percaktuara me ligj. Punetori ka te drejten e pushimit javore dhe pushimeve vjetore te paguara nga te cilat nuk mund te hege dore.

Neni 37

Gruaja qe punan ka te njejta te drejta dhe barazi pune te njejten page qe kane edhe punetoret. Hushtet e punes duhet te lejojne permbushjen e funksionit te saje esencial familjare dhe sigurimin per femijen dhe nenen, dhe nje mbrojtje te pershtateshme e speciale.

Ligji stabilizon limitin minimal te mashës per pune te paguar Republika kontrollan punen e te miturve me norma specifike dhe u garanton atyre ne punen e barabarte, te drejten e barazise se pages.

Neni 38

Cdo shtetas i paafte per pune dhe pa mjetet e nevojshme per te jetuare ka te drejte per mbajtjen dhe asistencen shoqerore.

Punonjesit kane te drejte qe te parashikohen dhe te sigurohen me mjete te pershtateshme per kerkesat e tyre jetike ne rast fatkeqesie, semundjeje, invaliditeti dhe pleqerije, papunesie pa dashje.

Te paafte dhe te gjymtuarit kane te drejte per edukimin dhe pergatitjen profesionale.

Per detyrat e parashikuara ne kete nen perkujdesen organe dhe institutet te ngritura ose te integruara nga Shteti.

Asistenca private eshte e lire.

Neni 39

Organizimi sindikal eshte i lire.

Sindikatave nuk mund t'u caktohet asnje detyrim, pervec regjistrimit te tyre prane zyraeve lokale a qendrore, sipas normave te ligjit.

Kusht per regjistrimin eshte qe statutet e sindikatave te sanksionojne nje rregullim te brendshem mbi baza demokratike.

Sindikatat e regjistruara kane personalitet juridik. Te perfaqesuara si nje trup i vetem ne perpjesetim me anetaret e tyre, ato mund te nenshkruajne kontrata kolektive pune te detyrueshme per te gjithë pjesetaret e kategorive te cilave u referohet kontrata.

Neni 40

E drejta per greve ushtrohet ne kuadrin e ligjeve qe e rregullojne.

Neni 41

Nisma ekonomike private eshte e lire.

Ajo nuk mund te zhvillohet ne kundershtim me dobine shoqerore ose ne menyre qe i sjell dem sigurise, lirise, dinjitetit njerezor.

Ligji percakton programet dhe kontrollet e duhura qe veprimtaria ekonomike publike e private te mund te drejtohet e te bashkerendhoet per qellime shoqerore.

Neni 42

Prona eshte publike ose private. Pasurite ekonomike u perkasin Shtetit, institucioneve ose privateve.

Prona private njihet dhe garanttohet nga ligji, i cili percakton menytrat e fitimit te saj, te gizimit dhe kufite e saj, me qellim qe te sigurohet funksioni i saj shoqeror dhe qe ajo te behet e arritshme per te gjithë.

Prona private mund te shpronesohet per shkaqe te interesit te pergjithshem, ne rastet e parashikuara nga ligji dhe kundrejt shperblimit.

Ligji percakton normat dhe kufijte e trashegimise ligjore e me testament dhe te drejtat e Shtetit mbi trashegimite.

Neni 43

Per synime te nje dobie te pergjithshme ligji mund te rezervoje qe ne fillim ose te kaloje, me ane shpronesimi dhe kundrejt shperblimit, ne dobi te Shtetit, te institucioneve publike ose te bashkesive punonjesish ose perdoruesish, ndermarrje te caktuara ose kategori ndermarrjesh qe kane te bejne me sherbime publike thelbesore ose me burime energji a me suate monopoli ne te cilat te mbizoteroje interesi i pergjithshem.

Neni 44

Me quellim qe te arrihet shfrytezimi racional i tokes dhe te vendosen marredhenie te drejta shoqerore, ligji I imponon detyrime prone private mbi token. Cakton kufij per shtrirjen e saj sipas krahinave dhe zonave bujqesore, inkurajon dhe imponon bonifikimin e tokave, chnderrimin e latifondeve dhe rimekembjen e njesive prodhuese; mdihmon pronen e vogel dhe te mesme.

Ligji percakton masa ne favor te zonave malore.

Neni 45

Republika njeh funksionin shoqeror te koopermit me karakter ndihme te ndersjelle dhe pa synime spekulimi privat. Ligji inkurajon dhe favorizon rritjen e tij me mjetet me te pershtateshme dhe verifikon, me kontrollet e duhura, karakterin dhe qellimet e tij.

Ligji parashikon masa per mbrojtjen dhe zhvillimin e artizanatit.

Neni 46

Me synimin e ngritjes ekonomike e shoqerore te punes dhe ne harmoni me kerkesat e prodhimit, Republika njeh te drejten e punonjesve per te bashkepunuar, ne menytrat dhe ne kufijte e caktuar nga ligji, ne administrimin e ndermarrjeve.

Neni 47

Republika inkurajon dhe mbron kursimet ne te gjitha format e tyre; disiplinon, bashkerendon dhe kontrollon ushtrimin e kreditit.

Ajo favorizon perdorimin e kursimeve popullore per pronesine mbi banesen, per pronesine e drejtperdrejte ne bujqesi dhe per investimin aksionar te drejtperdrejte dhe te terthorte ne komplekset e medha prodhuese te vendit.

KREU IV MARREDHENIET POLITIKE

Neni 48

Jane zgjedhes te gjitheshtetasis, burra e gra, qe kane mbushur moshen madhore.

Vota eshte vetjake dhe e barabarte, e lire dhe e fshehte. Ushtrimi i saj eshte detyre qytetare.

E drejta e votes nuk mund te kufizohet vecse per pazotesi civile ose si pasoje e nje vendimi penal te formes se prere dhe ne rastet e padenjesise morale te percaktuara me ligj.

Neni 49

Te gjitheshtetasis kane te drejte te organizohen lirisht ne parti per te kontribuar me metoda demokratike ne percaktimin e politikes kombetare.

Neni 50

Te gjitheshtetasis mund t'u drejtojne peticione Dhomave per te kerkuar masa legjislative ose per te parashtruar nevoja te perbashketa.

Neni 51

Te gjitheshtetasis te te dy sekseve mund te marrin pjese ne poste publike ose ne funksione te zgjedhshme ne kushte barazie, sipas kerkesave te percaktuara me ligj.

Ligji mundet, per pranimin ne postet publike dhe ne funksione te zgjedhshme te barazoje me shtetasis vendas italianet qe nuk i perkasin republikes.

Kushdo qe eshte caktuar ne funksione publike te zgjedhshme ka te drejte te disponoje kohen e nevojshme per kryerjen e tyre dhe te rueje vendin e tij te punes.

Neni 52

Mbrojtja e Atdheut eshte detyre e shenjte e shtetasis. Sherbimi ushtarak eshte i detyrueshem ne kufijte dhe menytrat e percaktuara ligj. Kryerja e tij nuk paragjykon poziten ne pune te shtetasis, as ushtrimin e te drejtave politike.

Organizimi i Forcave te Armatosura i pergjigjet frymes demokratike i Republikes.

Neni 53

Te gjitheshtetasis kane per detyre te kontribuojne ne shpenzimet publike sipas aftesise se tyre kontribuese.

Sistemi fiskal ndertohet me kritere progresiviteti.

Neni 54

Te gjitheshtetasis kane per detyre te jene besnike ndaj Republikes ethe te respektojne Kushtetuten dhe ligjet.

Shtetasis te cileve u jane besuar funksione publike kane per detyre te kryejne me sisispline dhe nder, duke bere betim ne rastet e percaktuara me ligj.

PJESA E DYTE ORGANIZIMI I REPUBLIKES

KREU I PARLAMENTI

SEKSIONI I DHOMAT

Neni 55

Parlamenti perbehet nga Dhoma e deputeteve dhe nga Senati i Republikes.
Parlamenti mblidhet ne seance te perbashket te anetareve te te dy dhomave vetem ne rastet t parashikuara nga Kushtetuta.

Neni 56

Dhoma e deputeteve zgjidhet me zgjedhje te pergjithshme dhe te drejtperdrejta.
Numri i deputeteve shte 630.
Mund te zgjidhen deputeteve te gjithë zgjedhesit, te cilet ditën e zgjedhjeve kane mbushur 25 vjet.
Ndarja e vendeve midis zonave elektorale kryhet duke e ndare numrin e banoreve te Republikes. Sic rezulton nga regjistrimi i fundit i pergjithshem i popullsine, per 630 dhe duke i shperndare vendet ne perpjesetim me popullsine ne cdo zone elektorale, mbi bazen e heresve te plote dhe te mbetjeve me te larta.

Neni 57

Senati i republikes zgjidhet mbi baze regjionale.
Numri i senatoreve te zgjedhur eshte 315.
Asnje Regjion nuk mund te kete nje numer me te pakte se shtate senatore; Molize ka dy; Val d'Aosta nje.
Ndarja e vendeve ndermjet Regjioneve, duke zbatuar dispozitat e paragrafit paraardhes, kryhet ne perpjesetim me popullsine e regjioneve, sic rezulton nga regjistrimi i fundit i pergjithshem, mbi bazen e heresve te plote dhe te mbetjeve me te larta.

Neni 58

Senatoret zgjidhen me zgjedhje te pergjithshme dhe te drejtperdrejta nga zgjedhes qe e kane kaluar moshen 25 vjecare.
Mund te zgjidhen senatore zgjedhesit qe mbushur 40 vjet.

Neni 59

Eshte senator me te drejte dhe i perjetshem, pervecse kur heq dore. Ai qe ka qene President i republikes.
Presidenti i Republikes mund te emeruje senatore te perjetshem pese shtetas qe e kane nderuar atdheun per merita shume te larta ne fushen shoqerore, shkencore artistike dhe letrare.

Neni 60

Dhoma e deputeteve dhe Senati i Republikes zgjidhen per pese vjet.
Mandati i seciles Dhome nuk mund te zgjatet vecse me ligj dhe vetem ne rast lufte.

Neni 61

Zgjedjet e Dhomave te reja behen brenda 70 ditenga mbarimi i Dhomave te meparshme. Mbledhja e pare behet vone se 20 dite pas zgjedhjeve.
Deri ne mbledhjen e Dhomave te reja vazhdojne pushtetin ato te meparshme.

Neni 62

Dhomat mblidhen vetiu ditën e pare jo festive te shkurtit e tetorit.
Secila Dhome mund te thirret ne sesion te jashtezako neshme menisime te Kryetarit te saj ose te Presidentit te Republikes ose 1/3 tertes se pjesetareve te saj. Kur njera Dhome mblidhet ne sesion te jashtezakonsheur vetiu edhe tjetra.

Neni 63

Secila Dhome zgjedh nder anetaret e saj krjetarin dhe zyren e Kryesise.
Kur Parlamenti mblidhet ne seance te perbashket, Kryesia dhe Bryoja e Kryesise jane ata te Dhomes se deputeteve.

Neni 64

Secila Dhome miraton rregulloren e vet me shumicen absolute te anetareve te saj.
Seancat jane publike megjithate secila nga te dy Dhomat dhe Parlamenti ne mbledhjen e tyre te perbashket mund te vendosin mblidhen ne seance te mbyllur.
Vendimet e seciles Dhome dhe te Parlamentit nuk jane te vlefshme po te mos jete e pranishme shumica e anetareve te saje dhe po te mos jene miratuar nga shumica e te pranishmeve, pervecse kur Kushtetuta parashikon nje shumice te cilesuar.
Anetaret e Qeverise, edhe kur nuk jane anetare te Dhomave, kane te drejte dhe, po t'u kerkoet, detyrim qe te asistojne ne seancat. Ata duhet te degjohen cdo here qe e kerkojne.

Neni 65

Ligji percakton rastet e pezgjedhshmerise dhe te papajyueshmerise me funksionin e deputetit ose te senatorit. Askush nuk mund te beje pjese njekohesisht ne te dy Dhomat.

Neni 66

Secila Dhome gjykon per vlefshmerine e pranimit te anetareve te saj dhe pershkaqet, qe mund te jene vertetuar me vone, te pazgjedhshmerise dhe te papajtuueshmerise.

Neni 67

Cdo anetar i Parlamentit perfaqeson Kombin dhe i ushtron funksionet e tij pa mandat detyrues.

Neni 68

Anetaret e Parlamentit nuk mund te ndiqen per mendimet e shprehura dhe per voten e dhene gjate ushtrimit te funksioneve te tyre.

Pa autorizim te Dhomes ku ben pjase, asnje anetar i Parlamentit nuk mund t'i nenshtrohet ndjekjes penale, as nuk mund te arrestohet, ose te privohet ne cdo menyre tjeter nga liria vetjake, ose t'i nenshtrohet kontrollit vetjak ose te shtepise, pervecse po te jete zene ne castin e kryerjes se nje krimi per te cilin eshte i detyrueshem mandati ose urdheri i arrestit.

I njejti autorizim kerkohet per arrestimin ose mbajtjen ne burg te nje anetari te Parlamentit ne zbatim te nje vendimi, qofte edhe te formes se prepe.

Neni 69

Anetaret e Parlamentit marrin nje shperblim te caktuar me ligj.

SEKSIONI II FORMIMI I LIGJEVE

Neni 70

Funksioni ligjvenes ushtrohet kolektivish nga te dy Dhomat.

Neni 71

Nisma ligjvenese u perket Qeverise, cdo anetari te Dhomave si dhe organeve dhe institucioneve te cilave ajo u njihet nga ligji kushtetues.

Polulli e ushtron nismen ligjvenese, me ane te propozimit, prej se paku 50.000 zgjedhesve, te nje projekti te formuluar ne nene.

Neni 72

Cdo projektligj, i paraqitur ne njeren Dhome, sipas normave te rregullores se saj, shqyrtohet nga nje komision dhe pastaj nga vete Dhoma, qe e miraton nen per nen me nje votim perfundimtar.

Rregullorja cakton procedura te pershpejtuara per projektligje qe cilesohen si urgjente.

Ajo mund te caktojte gjithashtu ne cilat raste dhe forma shqyrtimi dhe miratimi i projektligjeve mund t'u ngarkohet komisioneve, edhe te perhershme, te perbera ne menyre qe te pasqyrohet perpjesetimi i grupeve parlamentare. Edhe ne raste te tilla, deri ne castin e miratimit te tij perfundimtar, projektligji i parashtrahet Dhomes, ne qofte se Qeveria ose nje e dhjeta e anetareve te Dhomes. Ose nje e pesta e Komisionit kerkojne qe ai te diskutohet ose te votohet nga vete Dhoma ose t'i nenshtrohet miratimit perfundimtar te saj vetem me punimeve te komisioneve.

Procedura normale e shqyrtimit dhe e miratimit te drejtperdrejte nga ana e Dhomes vendoset gjithmone per porjektligjet ne fushen kushtetuese dhe elektorale dhe per ato te delegimit ligjvebes, te autorizimit per ratifikim traktatesh nderkombetare, te miratimit te buxheteve dhe te raporteve konsuntive.

Neni 73

Ligjet shpallen nga Presidenti i Republikes brenda nje muaji nga miratimi.

Ne rast se Dhomat, secila me shumice absolute te anetareve te vet, e cilesojne si urgjent, ligji shpallet ne afatin e caktuar ne te.

Ligjet botohen menjehere pas shpalljes dhe hyjne ne fuqi 15 dite pas botimit, pervecse kur vete ligjet vendosin nje afat tjeter.

Neni 74

Presidenti i Republikes, perpara shpalljes se ligjit, mund te kerkoje nje vendim te ri, me nje mesazh te arsyetuar drejtuar Dhomave.

Ne rast se Dhomat e miratojne perseri ligjin, ky duhet te shpallet.

Neni 75

Shpallet referendumi popullor per te vendosur shfuqizimin, teresor a te pjesshem, te nje ligji ose te nje akti qe ka vleren e ligjit, kur e kerkojne 500.000 zgjedhes ose pese Keshilla regjionale.

Nuk lejohet referendum per ligjet fiskale dhe buxhetore, te amnistise dhe te fakjes, te autorizimit per ratifikim traktatesh nderkombetare. Kane te drejte te marrin pjese ne referendum te gjithe shtetasit qe mund te zgjedhin Dhomen e deputateve.

Propozimi qe shtrohet per referendum miratohet ne rast se ka marre pjese ne votim shumica e atyre qe e kane kete te drejte, dhe ne rast se eshte arritur shumica e votave te vlefshme.

Ligji percakton modalitetet e zhvillimit te referendunit.

Neni 76

Ushtrimi i funksionit ligjvenes nuk mund t'i delegohet Qeverise vecse kur percaktohen parimet dhe kriteret drejtuese dhe vetem pert nje kohe te kufizuar dhe per objekte te percaktuara.

Neni 77

Qeveria nuk mund, pa delegimin e Dhomave, te nxjerre dekrete qe kane vleren e ligjit te zakonshem.

Kur, ne raste te jashtezakonshme domosdoshmerie dhe urgjence, Qeveria, nen pergjegjesine e vet, merr masa te perkohshme qe kane fuqine e ligjit, duhet po ate dite t'ua paraqite per t'i kthyer ne ligj Dhomave, te cilat, edhe po te jene te shperndara, thirren enkas dhe mblidhen brenda pese diteve.

Dekret e humbasin fuqine qe nga fillimi, ne rast se nuk kthehen me ligj brenda 60 diteve qe nga botimi i tyre. Megjithate Dhomat mund te rregullojne me ligj marredheniet juridike te lindura mbi bazen e dekreteve te pakthyer ne ligj.

Neni 78

Dhomat vendosin per gjendjen e luftes dhe i japin Qeverise pushtetet e nevojshme.

Neni 79

Amnistia dhe falja jepen nga Presidenti i Republikes nbi bazen e ligjit te delegimit nga ana e Dhomave.

Ato nuk mund te zbatohen per veprat penale te kryera pas propozimit te delegimit.

Neni 80

Dhomat autorizojne me ligj ratifikimin e trakteve nderkombetare qe jane te karakterit politik, ose qe parashkojne arbitrazhe e rregullime gjyqesore, ose sjellin ndryshime territoriale a barra financiare ose ndryshime te ligjeve.

Neni 81

Dhomat miratojne cdo vit buxhetin dhe konsuntiv te paraqitur nga Qeveria.

Ushtrimi i perkohshem i buxhetit nuk mund te lejohet vecse me ligj dhe per periodha qe ne teresi nuk i kalojne kater muajt.

Me ligjin e miratimit te buxhetit nuk mund te vendosen taska te reja ane shpenzime te reja.

Cdo ligj tjetet qe sjell shpenzime te reja e me te medha duhet te tregoje mjetet per t'i perballuar.

Neni 82

Secila Dhome mund te vendose zhvillim e antketave per ceshtje te interesit publik.

Per kete qellim ajo emerone me anetare te saj nje komision te perbere ne meyre qe te pasqyrohet perpjesetimi i grupeve te ndryshme. Komisioni hetimor i kryen hetimet dhe shqyrtimet me te njejtat pushtete dhe te njejtat kufizime te autoritetit gjyqesor.

KREU II

PRESIDENTI I REPUBLIKES

Neni 83

Presidenti i Republike zgjidhet nga Parlamenti ne seance te perbashket te anetareve te tij.

Ne zgjedhjen marrin pjese tre delegate per cdo Regjion te zgjedhur nga Keshilli regional ne menyre qe te sigurohet perfaqesimi i minoriteteve. Val d'Aosta ka vetem nje delegat.

Zgjedhja e Parlamenti te Republikes behet me votim te fshehte me nje shumice prej dy te tretash te asamblese. Pas votimit te trete mjafton shumica absolute.

Neni 84

Mund të zgjidhet Presidenti i Republikës cdo shtetas që ka mbushur 50 vjet gezon të drejtat civile dhe politike. Funksioni i Presidentit të Republikës është i papajtueshëm me cdo detyrë tjetër. Shprehblimi dhe mjetet në dispozicion të Presidentit caktohen me ligj.

Neni 85

Presidenti i Republikës zgjidhet për shtatë vjet. Të tridhjetë ditë përpara mbarimit të mandati, Kryetari i Dhomes së deputeteve thërret në seancë të përbashkët Parlamentin dhe delegatet regjionale, për të zgjedhur Presidentin e ri të Republikës. Në rast se Dhomat janë të shpërndara, ose kur duhen me pak se tre muaj që të mbarojë mandati i tyre, zgjedhja do të bëhet brenda pesëmbëdhjetë ditëve pas mbledhjes së Dhomave të reja. Nderkaq zgjidhet mandati i Presidentit në fuqi.

Neni 86

Funksionet e Presidentit të Republikës, në cdo rast kur ai nuk mund t'i kryejë, ushtrohen nga Kryetari i Senatit. Në rast ndalimi të përhershëm ose vdekjeje ose doreheqjeje të Presidentit të Republikës, Kryetari i Dhomes së deputeteve cakton zgjedhjen e Presidentit të ri brenda pesëmbëdhjetë ditëve, përveçse kur është parashikuar afati me i gjatë nëse Dhomat janë shpërndara ose kur duhen me pak se tre muaj që mbarojë mandati i tyre.

Neni 87

Presidenti i Republikës është kryetari i Shtetit dhe përfaqëson unitetin kombëtar. Mund t'u drejtojë masazhë Dhomave. Cakton zgjedhjet e Dhomave të reja dhe mbledhjen e parë të tyre. Autorizon paraqitjen e Dhomave të projektligjeve me nismën e Qeverisë. Shpall ligjet dhe nxjerr dekretet që kanë vlerën e ligjit si dhe rregulloret. Shpall referendumin popullor në rastet e parashikuara nga Kushtetuta. Emeron, në rastet e caktuara nga ligji, funksionarët e Shtetit. Akrediton dhe pranon përfaqësuesit diplomatike, ratifikon traktatet ndërkombëtare, duke marrë kur duhet, autorizimin e Dhomave. Ka komandën e Forcave të Armatosura, kryeson Këshillin e Lartë të Mbrojtjes i formuar sipas ligjit, shpall gjendjen e luftës të vendosur nga Dhomat. Krejton Këshillin e Lartë të Drejtësisë. Mund të japë faljen dhe të ndryshojë denimet. Jep titujt e nderit të Republikës.

Neni 88

Presidenti i Republikës, pasi degjon Kretarët e tyre, mund të shpërndajë Dhomat ose edhe vetëm njërin prej tyre. Këto kompetencë nuk mund ta ushtrojë në gjashtë muajt e fundit të mandatit të tij.

Neni 89

Asnjë akt i Presidentit të Republikës nuk është i vlefshëm pa kundershtimin e ministrave propozues, të cilët marrin përsipër përgjegjësinë. Aktet që kanë vlerë ligjore dhe aktet të tjerë të caktuara nga ligji kundërfirmohen edhe nga Kryetari i Këshillit të Ministrave.

Neni 90

Presidenti i Republikës nuk përgjigjet për veprimet e kryera gjatë ushtrimit të funksionit të tij, përveçse për tradhti të lartë ose për shkelje të Kushtetutës. Në rastet e tilla vëhet në gjendje azike nga Parlamenti në seancë të përbashkët, me shumicën absolute të anëtarëve të tij.

Neni 91

Presidenti i Republikës, përpara se të fillojë nga funksionet e tij, ben betim për besnikëri ndaj Republikës dhe për respektimin e Kushtetutës përpara Parlamentit në seancë të përbashkët.

KREU III

QEVERIA

Seksion I

Këshilli i Ministrave

Neni 92

Qeveria e Republikës perbehet nga Kryetari i Keshillit dhe nga Ministrat, te cilet formojne se bashku Keshillin e Ministrave.

Presedenti i Republikës emeron Kryetarin e Keshillit te Ministrave ethe, me propozimin e ketij, ministrat.

Neni 93

Kryetari i Keshillit te Ministrave dhe ministrat, prepara se te pranojne nga funksionet e tyre, betohen perpara Presidentit te Republikës.

Neni 94

Qeveria duhet te kete besimin e te dy Dhomave. Secila Dhome ose e mohon besimin me ane te nje mocioni te aresyetuar dhe te puar me apel emeror.

Brenda pesembedhjete diteve qe nga formimi i saj Qeveria raqitet perpara Dhomave per te marre votebesimin.

Votimi kunder nje propozimi te Qeverise nga njera. Dhome ose te dyja, nuk ka si pasoje detyrimin per te dhene doreheqjen.

Mocioni i mosbesimit duhet te nenshkruhet prej se paku nje te jeten e anetareve te Dhomes dhe nuk mund te diskutohet perpara enditeve qe nga paraqitja e tij.

Neni 95

Kretari i Keshillit te Ministrave drejton politiken e pergjithshme te Qeverise dhe pergjigjet per te. Ai siguron unitetin e drejtimin politik dhe administrativ, dhe nxitur dhe bashkerenduar veprimtarine e ministrave.

Ministrat pergjigjen kolegjalisht per aket e Keshillit te Ministrave dhe individualisht per aktet e dikastevere te tyre.

Ligji parashikon organizimin e Kryeministrise dhe cakton numrin, kompetencat dhe organizimin e ministrive.

Neni 96

Kryetari i Keshillit te Ministrave dhe ministrat vihen ne gjenje akuze nga Parlamenti ne seance te perbashket per vepra penale te kryera gjate ushtrimit te funksioneve te tyre.

SEKSIONI II

ADMINISTRATA PUBLIKE

Neni 97

Zyrat publike organizohen sipas dispozitave te ligjit, ne menyre qe te sigurohen mbarevajtja dhe paanesia e administrates.

Ne organizimin e ayrave percaktohen sferat e kompetences, atributet dhe pergjegjesite e funksionareve.

Nepunesit ne administrat publike caktohen me konkurs, me perjashtim te rasteve te parashikuara me ligj.

Neini 98

Nepunesit publike jane ne sherbimin ekskluziv te Kombit

Ne rast se jane anetare te Parlamentit, ata nuk mund te gradohen vecse per vjetersi ne pune

Me ligj mund te vendosen kufizime per te drejten e pjesemarrjes ne parti politike per gjyqtaret, per ushtaraket profesioniste ne sherbim aktiv, per funksionaret dhe agjentet e policise, per perfaqesuesif

Diplomatike e konsullore jashte vendit.

SEKSIONI III

ORGANET NDIHMESE

Neni 99

Keshilli kombetar i ekonomise dhe i punes eshte i formuar, ne menyrat e caktuara me ligj, nga eksperte dhe perfaqesues te kategorive prodhuese, duke pasur parasysh rendesine e tyre numerike dhe cilesore.

Asi eshte organ keshillimor i Dhomave dhe i Qeverise per fushat dhe sipas fankcioneve qe i jane caktuar me ligj.

Ai ka nismen ligjvenses dhe mund te kontribuojne ne perpunimin e legjislacionit ekonomik e shoqeror sipas parimeve dhe brenda kufijve te caktuar nga ligji.

Neni 100

Keshilli i Shtetit eshte organ per konsulence juridiko-administrative dhe mbikqyrjen e drejtesise ne administrate.

Gjykata e llogarive ushtron kontrollin paraprak te ligjshmerise mbi aktet e Qeverise si dhe ate te metejshem per administrimin e buxhetit te Shtetit.

Ajo merr pjese, ne rastet dhe ne format e caktuara nga ligji, ne kontrollin mbi administrimin financiar te institucioneve te cilave Shteti u jep kontribute ne rruge te zakonshme. Ajo raporton drejtpersedretji perpara Dhomave per perfundimet e kontrolli te kryer.

Ligji siguron pavaresine e te dy Instituteve dhe te anetareve te tyre ndaj Qeverise.

KREU IV

DREJTESIA

Seksioni I

Organizimi gjyqesor

Neni 101

Drejtesia jepet ne emer te polullit. Gjyqtaret i nenshtrohen vetem ligjit.

Neni 102

Funksioni gjyqesor ushtrohet nga gjyqtare te caktuar e te rregullar nga normat per organizimin gjyqesor.

Nuk mund te kete gjyqtare te jashtezakonshem ose gjyqtare te posacem.

Mund te krijohen vetem prane organeve gjyqesore te zakonshme seksione te specializuara per fushe te caktuara, edhe me pjesemarrjen e shtetasve te afte qe jane jashte drejtesise.

Ligji rregullon rastet dhe format e pjesemarrjes se drejtperdrejte te popullit ne dheninen e drejtesise.

Neni 103

Keshilli i Shtetit dhe organet e tjera te drejtesise administrative kane jurisdiksion per mbrojtjen kundfrejt administrates publike te interesave te ligjshme dhe, ne fusha te vecanta te caktuara nga ligji, edhe te te drejtave subjektive.

Gjykata e llogarive ka jurisdiksion ne fushat e kontabilitetit publik dhe ne fushat e tjera te percaktuara nga ligji.

Gjykata ushtarake ne kone lufte kane jurisdiksionin e caktuar me ligj. Ne kobe paqeje kane jurisdiksion vtem per veprat penale te te kryera nga pjesetare te Forcave te Armatosura.

Neni 104

Drejtesia perben nje rend autonom dhe te pavanir nga cdo fugi tjeter.

Keshilli i Larte i Drejtesise kryesohet nga Presidenti i Republikes. Marrin pjese vetiu ne te Kryetari i pare dhe prokurori i pergjithshem i Gjykates se Kasacionit.

Pjesetaret e tjere zgjidhen, per dy te tretat, nga te gjithë gjyqtaret e midis pjesetareve te kategorive te ndryshme dhe, per nje te tnetatnga Parlamenti ne seance te perbashket, midis profesoreve e te universitetit ne lende juridike dhe avokateve me nje vjetersi mbi pesembedhjete vjet.

Keshilli zgjedh nje zevendes kryetar midis pjesetareve te caktuar Parlamenti.

Pjesetaret e zgjedhur te Keshillit qendrojne ne detyre kater vjet e nuk mund te rizgjidhen menjehere. Deri sa kryejne kete detyre, ata nuk mund te jene te regjistruar ne regjistrin profesional dhe as te jene anetare te Parlamentit ose te Keshilli regional.

Neni 105

Keshilli i Larte i Drejtesise ka ne kompetence, sipas normave te organizimit gjyqesor, pranimet, emerimet dhe transferimet, gradimet masat disiplinore persa u perket gjyqtareve.

Neni 106

Emerimet e gjyqtareve behen me konkurs. Ligji i organizimit gjyqesor mund te pranoje emerimin, edhe me zgjedhje, te gjyqtareve jo efektive per te gjitha funksionet qe u caktohen gjyqtareve individuale.
Me caktim te Keshillit te Larte te Drejtesise mund te terhiqen si keshilltare kasacioni per merita te shquara, profesore ordinare universiteti ne lende juridike dhe avokate qe te kene pratike pesembehjetevjecare dhe jene te regjistruar ne regjistrat e posacem per jurisdikSIONet eprore.

Neni 107

Gjyqtaret nuk mund te levizen. Ata nuk mund te pushohen ose te pezullohen dhe as caktohen ne seli ose funksione te tjera, vecse ne vijim te nje vendimi te Keshillit te Larte te Drejtesise, te marre per motivet dhe per garancite e mbrojtjes te vendosura ne kuadrin e organizimit gjyqesor ose me pelqimin e tyre.
Ministri i Drejtesise ka kompetence te filloje ndjekje disiplinore.
Gjyqtaret dallohen midis tyre vetem per ndryshimin e funksioneve. Prokurori gezon garancite e caktuara per te nga normat e organizimit gjyqesor.

Neni 108

Normat e organizimit gjyqesor per cdo lloj gjykate vendosen me ligj.
Ligji siguron pavaresine e gjyqtareve te jurisdikSIONeve te posacme, te prokurorit prane tyre, dhe te personave te jashtem qe marrin pjese ne dhenien e drejtesise.

Neni 109

Autoriteti gjyqesor ka ne dispozicion te drejtperdrejte policine gjyqesore.

Neni 110

Pa prekur kompetencat e Keshillit te Larte te Drejtesise, Ministrit te Drejtesise i perkasin organizimin dhe funksionimi i sherbimeve qe kane lidhje me drejtesine.

Seksioni II

Normat e jurisdikSIONit

Neni 111

Te gjitha gjyqesore duhet te jene te arsyetuara.
Kunder vendimeve gjyqesore dhe kunder masave ndaj lirise vetjake, te marra nga organet gjyqesore te zakonshme ose te posacme, lejohet gjithmone ankimi ne Kasacion per shkelje te ligjit. Mund te kete shmangie nga kjo norme vetem per vendimet e gjyktave ushtarake ne kohe lufte.
Kunder vendimeve te Keshillit te Shtetit dhe te Gjykates se llogarive ankimi ne Kasacion lejohet vetem per arsyet qe kane te bejne me jurisdikSIONin.

Neni 112

Prokurori ka detytim te ushtroje ndjekjen penale.

Neni 113

Kunder akteve te administrates publike lejohet gjithmone mbrojtia gjyqesore e te drejtave dhe interesave te ligjshme perpara organeve te jurisdikSIONit te zakonshem ose administrativ.
Nje mbrojtje e tille gjyqesore nuk mund te perjashtohet a te kufizohet ne mjete te vecanta ankimi ose per kategori te caktuara aktesh.
Ligji percakton cilat organe gjyqesore mund te shfuqizojne aktet e administrates publike ne rastet dhe me rrjedhojat e parashikuara nga vete ligji.

KREU V

REGJIONET, PROVINCAT DHE KOMUNAT

Neni 114

Republika ndahet ne Regjione, Provinca dhe Komuna.

Neni 115

Regjionet formohen si institucione autonome me pushtet funksione te veta sipas parimeve te percaktuara ne Kushtetute.

Neni 116

Sicilise, Sardenjes, Trentino-Alto Adixhes, Friuli- Venecia Xhulias dhe Val D'Aostes u njihen forma dhe kushte te vecanta autonomie, sipas statuteve te posacme te miratuara me ligje kushtetuese.

Neni 117

Regjioni nxjerr per fushat vijuese norma legjislativne ne Kushtetute parimeve themelore te caktuara nga ligjet e Shtetit, me kushtqe normat te mos jene ne kundërshtim me interesin kombetar olhe ate te Regjioneve te tjera:

- organizimi i zyrove dhe i institucioneve administrative varen nga Regjioni;
- rrethet komunale;
- policia lokale, urbane e rurale;
- panairet dhe merkatot;
- bamiresi publike dhe asistence shendetesore dhe spitalore;
- arsimit artizanal e profesional dhe asistencë shkollore;
- muzete dhe bibliotekat e institucioneve lokale;
- urbanistika;
- turizmi dhe industria hoteliere;
- linjat e tramvajit dhe automobilistike me interes regjional;
- gjendia e rrugëve, ujesjllësit dhe punimet botore me interes regjional;
- lundrimi dhe porter liqenore;
- ujerat minerale e termale;
- guroret dhe turboret;
- gjuetia;
- peshkimi ne ujerat e brendshme;
- bujqesia dhe pyjet;
- artizanati;
- fusha te tjera te percaktuara nga ligje kushtetute;

Ligjet e Republikës mund t'i delegojne Regjionit pushtetin per te nxjerre norma per zbatimin e tyre.

Neni 118

Regjionit i perkasin funksionet administrative per fushat e permendura ne nenin e meparshem, pervec atyre me interes vetem lokal, te cilat nga ligjet e Republikës mund t'u ngarkohen Provincave, Komunave ose institucioneve te tjera lokale. Shteti me ligj mund t'i degoje Regjionit ushtrimin e funksioneve te tjera administrative. Regjioni i ushtron normalisht funksionet e tij duke ua deleguar Provincave, Komunave ose institucioneve te tjera lokale. Ose duke shrfytezuar zyrat e tyre.

Neni 119

Regjionet kane autonomi ne format dhe ne kuffjite e caktuar nga ligjet e Republikës, te cilat e bashkerendojne ate me financen e Shtetit, te Provincave dhe te Komunave. Regjioneve u lihen te tyra dhe kuota te taksave shteterore per nevojat e Regjioneve per shpenzimet e domosdoshme per kryerjen e funksioneve normale. Per qellime te caktuara, dhe sidomos per te ndihmuar zhvillimin e Jugut dhe te Ishtujve, Shteti me ligj u jep Regjioneve te vecanta kontribute te posacme. Regjioni ka pronem dhe pasurine e vet, sipas rregullave te percaktuara me ligj te Republikës.

Neni 120

Regjioni nuk mund te vendose taksa per import ose eksport a per tranzit midis Regjioneve. Ai nuk mund te marre masa qe te pengojne ne cfaredo menyre levizjen e lire te njerezve dhe te sendeve midis Regjioneve. Ai nuk mund te kufizojte te drejten e shtetasve per te ushtruar ne cfaredo pjese te territor kombetar profesionin dhe punen e tyre.

Neni 121

Organe te Regjionit jane Keshilli regjional, Junta dhe Kryetari i saj. Keshilli regjional ushtron kompetencat ligjvënese dhe te nxjerrjes se rregulloreve qe i njihen Regjionit si dhe funksionet e tjera qe i caktohen nga Kushtetuta dhe nga ligjet. Ai mund t'u propozojte ligje Dhomave. Junta regjionale eshte organi ekzekutive i Regjionit. Kryetari i Junes perfaqeson Regjionin; shpall ligjet dhe rregulloret regjionale; drejton funksionet administrative qe Shteti i delegon Regjionit, duke ju permbajtur udhezimeve te Qeverise qendrore.

Neni 122

Sistemi i zgjedhejeve, numri dhe rastet e pazgjedhshmerise dhe papajtueshmerise se keshilltareve regjionale caktohen me ligj te Republikes.

Askush nuk mund te pjese njekohesisht ne nje Keshill regjional dhe ne njerën prej Dhomave te Parlamentit ose ne nje Keshill tjetër regjional.

Keshilli zgjedh nga gjiri i tij nje Kryetar dhe nje kryesil per punimet e veta.

Keshilltaret regjionale nuk kane pergjegjesi per mendimet e shprehura dhe per voten e dhene gjate ushtrimit te funksioneve te tyre.

Kryetari dhe anetaret e Juntës zgjidhen nga keshilli regjional midis pjesetareve te tij.

Neni 123

Cdo Regjion ka nje statut i cili, ne harmoni me Kushtetuten dhe me ligjet e Republikes, percakton normat mbi organizimin e brendshem te Regjionit. Statuti rregullon ushtrimin e se drejtes se nismen dhe te referendumit per ligje dhe masa administrative te Regjionit dhe botimin e ligjeve dhe te rregulloreve regjionale.

Statuti pronohet nga Keshilli regjional me shumicen absolute te anetareve te tij dhe moratohet me ligj te Republikes.

Neni 124

Nje komisar i Qeverise, me vendqendrim ne kryeqendren e Regjionit, drejton funksionet administrative te ushtruara nga Shteti dhe i bashkerendon me ato te ushtruara nga Regjioni.

Neni 125

Kontrolli i ligjshmerise se akteve administrative te Regjionit ushtrohet, ne nje forme te decentralizuar, nga nje organ i Shteti, ne menytrat dhe format e percaktuara nga ligje te Republikes. Ligji, ne raste te caktuara, mund te lejole kontrollin ne permbajtje, me te vetmin qellim per te nxitur, me nje kerkese te arsyetuar, rishikimin e vendimit nga ana e Keshillit regjional.

Ne Regjion krijohen organe te drejtesise administrative te sitkalles se pare, sipas organizimit te caktuar me ligj te Republikes. Mund te krijohen seksione nje seli qe te mos jete kryeqendra e Regjionit.

Neni 126

Keshilli regjional mund te shperndahet, po te kryeje veprime ne kundërshtim me Kushtetuten ose shkelje te renda te ligjit, ose po te mos i pergjigjet thirrjes se Qeverise per te zevendesuar Juntën ose Kryetarin, kur kane kryer akte a shkelje analoge.

Ai mund te shperndahet kur, nuk shte ne gjendje te funksionoje per shkak doreheqjeje ose per pamundesi te krijimit te nje shumice.

Gjitashtu mund te shperndahet per arsye sigurie kombetare.

Shperndarja behet me dekret te arsyetuar te Presedentit te Republikes, pasi eshte degjuar nje komision deputetesh e senatorësh i formuar, pasi ceshtjet regjionale, sipas menytrave qe caktohen me ligj te Republikes. Me dekretin e shperndarjes emerohet nje Komision prej te Republikes. Me dekretin e shperndarjes emerohet nje Komision prej tre shtetasish qe i kane cilesite per t'u zgjedhur ne Keshillin regjional; ky komision cakton zgjedhjet brenda tre nuajve dhe siguron administrimin e zakonshem qe eshte ne kompetence te Juntës si dhe ktet qe nuk mund te shtyhen, te cilat duhet t'i nenshtrohen ratifikimit Keshillit te ti regjional.

Neni 127

Cdo ligj i miratuar nga Keshilli regjional i njoftohet Komisarit, me perjashtim te rasis kur ka kundërshtim nga ana e Qeverise, deiet te vere shenimin e pranimit brenda 30 diteve qe nga njoftimi.

Ligji shpallet brenda 10 diteve qe nga venia e shenimit dhe hyn ne fuqi 15 dite pas botimin te tij. Ne rast se nje ligj konsiderohet si urgjent nga Keshilli regjional, dhe Qeveriaq e Republikes e lejon shpallia dhe hyrja ne fuqi nuk varen nga afatet e siperpermendura.

Qeveria e Republikes, kur gjykon se nje ligj i miratuar nga keshilli regjional i tejkalon kompetencat e Regjionit ose vjen ne kundërshtim me interesat kombetare ose me ato caktuar per veniem e shenimit te pranimit.

Ne rast se Keshilli regjional e miraton perseri me shumice absolute te pjesetareve te tij, Qeveria e Republikes mund, brenda 15 diteve nga njoftimi, t'ia parashtroje Gjykates Kushtetuese ceshtjen e ligjshmerise ose Dhomave ceshtjen e permbajtjes per perplasje interesash. Ne rast dyshimi, Gjykata Kushtetuese vendos se kush eshte kompetent.

Neni 128

Provincat dhe Komunat jane organizma autonome ne kuadrin e parimeve te vendosura nga te pergjithshme te Republikes, qe percaktoine funksionet e tyre.

Neni 129

Provincat dhe Komunat jane njesi decentralizimi shteror e regjional.

Njesite provinciale mund te ndahen ne rrethe me funksione ekskluzivisht administrative per nje decentralizim te metejshem.

Neni 130

Nje organ i regjionit, i formuar ne menytrat e percaktuara nga ligje te Republikes, ushtron, edhe ne nje forme te decentralizuar, kontrollin e ligshmerise mbi aktet e provincave, te Komunave dhe te organizmave te tjere lokale. Ne raste te caktuara nga ligji mund te ushtrohet kontrolli i permnajtjes, ne formen e kerkeses se aresyetuar drejtuar organizmave qe kane vendosur, per ta rishqyrtuar vendimin e tyre.

Neni 131

Formohen keto Regione: piemonti; Val d'Aosta; Lombardia; Trentino-Alto Adixhe; Veneto; Friuli-Venecia Xhulia; Liguria; Emilia-Romanja; Toskana; Umbria; Marke; Lacio; Abruci; Molize; Kampania; Pulja; Bazilikata; Kalabria; Sicilia; Sardenja.

Nani 132

Me ligj kushtetues, pasi dejohen Keshillat regjionale, mund te vendoset shkriria e Regjioneve ekzistuese ose i Regjioneve te reja me nje number Keshillash Komunale qe te perfaqesoje te pakten nje te tetren e popullsisive te interesuara dhe po te jete miratuar propozimi me referendum nga shumica e vete popullsisive.

Me freferendum dhe me liji te Republikes, pari dejohen Keshillat regjionale, mund te lejohen qe Provincat qe Komunat, te cilat bejne nje kerkese te tille, te shkeputen nga nje Regjion dhe te bashkohen me nje tjetër.

Neni 133

Ndryshimi i njesive provinciale dhe krijimi i Provincave te reja ne kuadrin Regjion behen me ligje te Republikes, me nisme te Komunave, pasi degjohet vete Regjioni. Regjioni, pasi degjon popullsite e interesuara, mundet me ligje te veta, te trijyje ne territorin e tij Komuna te reja dhe te ndryshoje njesite dhe emertimet e tyre.

KREU VI

GARANCI KUSHTETUESE

Seksioni I

Gjykata kushtetuese

Neni 134

Gjykata Kushtetuese gjykon:

per mosmarreshjet ne lidhje me kushtetutshmerine e ligjeve dhe te akteve, qe kane vleren e ligjit, te Shtetit dhe te Regjioneve;

per konfliktet e kompetenkave ne mes pushteteve te Shtetit dhe per ato ne mes Shtetit dhe Regjioneve, dhe ne mes Regjioneve;

per akuzat e ngritura kunder Presidentit te Republikes dhe Ministrave, sipas normave te Kushtetutes.

Neni 135

Gjykata Kushtetuese perbehet nga 15 gjyqtare, nje e treta e te cileve emerohen nga Presidenti i Republikes, nje e treta nga Parlamenti ne seance te perbashket dhe nje e treta nga organet e larta te drejtesise te zakonshme dhe administrative.

Gjyqtaret e Gjykates Kushtetuese zgjidhen nder gjyqtaret, edhe pensioniste, te juridiksioneve te larta te zakonshme dhe administrative, profesoreve ordinare te universitetit ne lende juridike dhe avokateve pas 20 vjet veprimtarie pratike.

Gjyqtaret e Gjykates Kushtetuese emerohen per 9 vjet, qe fillojne per secilin nga dita e betimit dhe nuk mund te emerohen perseri.

Ne mbarim te afatit merr fund detyra dhe ushtrimi i funksionit te gjyqtarit kushtetues.

Gjykata zgjedh nga gjiri i anetareve te saj sipas normave te caktuara nga ligji, Kryetarin, qe mbetet ne fuqi per nje trevjecar dhe mund te rizgjidhet; nga kjo nuk ndryshon gjithsesi afati i vazhdimit te funksionit te gjyqtarit.

Detyra e gjyqtarit kushtetues eshte e papajtuehme me ate te anetarit te Parlamentit, te nje Keshilli regjional, me ushtrimin e profesionit te avokatit dhe me cdo detyre e funksion me ushtrimin e profesionit te avokatit dhe me cdo detyre e funksion te percaktuar nga ligji. Ne gjykimet e akuzave kunder Presidentit te Republikes dhe kunder Ministrave, marrin pjese, pervec gjyqtareve te zakonshem te Gjykates Kushtetuese, 16 anetare te zgjedhur me short nga nje liste shtetasish qe i kane cilesite per t'u zgjedhje me te njejten menyre te caktuar per emerimin e gjyqtareve ordinare.

Neni 136

Kur Gjykata e cileson si antikushtetues nje norme ligjore ose nje akt qe ka vleren e ligjit, norma shfuqizohet qe nga e nesermja e botimit te vendimit.

Vendimi i Gjykates botohet dhe u njofohet Dhomes dhe Keshillave regjionale te interesuar, ne menyre qe, po ta quajne te nevojshme, te marrin masa sipas formave kushtetuese.

Neni 137

Nje ligj kushtetues percakton kushtet, format, afatet e mundesise se proporzimit te gjkimeve per kushtetueshmeri, dhe garancite e pavaresise se gjyqtareve te Gjyktates se Kushtetuese.

Me ligj te zakonshem vendosen n ormat e tjera te nevojshme per formimin dhe funksionimin e Gjktates.

Kunder vendimeve te Gjyktates Kushtetuese nuk lejohet asnje ankim.

Seksioni II

Rishikimi i Kushtetutes

Ligjet kushtetuese

Neni 138

Ligjet per rishikim e Kushtetutes dhe ligjet e tjera kushtetuese miratohen nga secila Dhome me dy vendime radhazi me nje interval jo me te vogel se tre muaj, dhe miratohen me shumicen absolute te pjasetareve te seciles Dhome ne votimin e dyte.

Ligjet vete i nenshtrohen referendumit popullor kur, brenda tre muajve nga botimi i tyre. Kete ta kerkojne nje e pesa e anetareve te nje Dhome ose 500.000 zgjedhes ose pese Keshilla regjionale. Ligji qe i shtrohet e vatave te vlefshme.

Nuk zhvillohet referendum ne rast se ligji ne votrimin e dyte eshte miratuar nga secila Dhome me nje shumice dy te tretasg te anetareve te saj.

Neni 139

Forma republikane nuk mund te jete objekt rishikimi kushtetues.

A cura di Brikena Teliti

Una storia di volontariato

Da “La Storia a colori” Associazione degli ex Parlamentari della Repubblica (Atti e documenti dal convegno sull’Educazione al dialogo in una società multiculturale, con l’Alto patronato del Presidente della Repubblica, Carlo Azeglio Ciampi.) 23 e 24 ottobre 2002.

L’atto costitutivo del “Laboratorio” è datato 28 aprile 1992 ed è stato registrato il 5 maggio dello stesso anno, ma l’associazione è nata nel 1989, dopo i primi incontri con il tunisino Boubaker Sliani, che ne è stato il primo presidente fino alla sua morte, avvenuta a fine marzo del 1993, per incidente automobilistico.

Al 1989 risalgono, infatti, gli incontri-dibattito sul terzo mondo e sui problemi dell’emigrazione organizzati dal “Laboratorio”, la decisione di aprire un corso di lingua italiana per gli extracomunitari residenti a Tortona e nei paesi limitrofi, il volantino che lo annunciava, scritto in arabo, francese, italiano e le prime lezioni, tenute ogni giorno dalle 15 alle 17, dai cinesi del ristorante cittadino “Il Drago”, attorno al tavolo di una sala da pranzo, perché il “Laboratorio” non aveva ancora una sede.

I risultati più importanti di quelle prime lezioni sono stati, al di là della licenza elementare, l’avvio al progressivo inserimento della piccola comunità cinese nel tessuto cittadino, la reciproca spinta ad interagire e la constatazione di avere fatto una scelta giusta e utile per la città.

La sede

Il “Laboratorio” ha ottenuto una sede soltanto nel 1994, con la concessione precaria, da parte dell’amministrazione comunale (3 giugno 1994, prot. N° 22476) di un locale dell’ ex caserma Passalacqua, semifatiscente, privo d’illuminazione e di riscaldamento, che l’Associazione ha dovuto restaurare e attrezzare a sue spese.

Cos’è il “Laboratorio”.

È una libera associazione di volontariato civile, sociale e culturale, regolarmente costituita e riconosciuta, senza alcuno scopo di lucro, aperta a tutti i volontari autodelegati dall’impegno della solidarietà verso il prossimo in difficoltà, ma specificatamente verso quello degli immigrati extracomunitari,(art. 1 dello statuto) considerate persone con cui interagire e non semplici individui da integrare.

La constatazione della presenza crescente, in città e nei paesi limitrofi, di immigrati extracomunitari che, prima della sanatoria erano, in prevalenza, clandestini e sottoposti al lavoro nero, privi di qualsiasi punto di riferimento, ghettizzati, in case fatiscenti, ma superpagate, ha convinto i primi volontari del “Laboratorio” ad affrontare, con urgenza, prima di tutto il problema dell’incontro con il maggior numero possibile di quei clandestini.

Sì all’interazione. No all’integrazione.

Questo il presupposto comune previsto dal piano di lavoro (art. 9 dello statuto) radicato nell’urgenza di creare una società fondata stabilmente sulla pace, sulla solidarietà, sulla premura, sul vicendevole servizio fra tutti i popoli, perciò *necessariamente multi-etnica e pluriculturale* e da costruire giorno per giorno a partire dalla comunità in cui si vive. Non integrazione, dunque, ma interazione, scambio, osmosi, per facilitare e valorizzare l’emergere di nuove forme associative di vita, di ibridazione culturale e sociale.

Di qui la decisione del “Laboratorio” di *coltivare* insieme agli extracomunitari una coscienza collettiva desiderosa di arricchirsi vicendevolmente. Di qui l’iniziativa di una graduale analisi intellettuale e critica della storia e delle culture del così detto terzo mondo, incentrata sui problemi della emarginazione economica, colonialista, razziale e condotta, attraverso ricorrenti incontri-dibattito, dai suoi protagonisti. Di qui la scelta immediata di

dare la parola agli extracomunitari residenti nella nostra città, con corsi serali gratuiti di lingua e cultura italiana perché, quanto prima, fossero possibili gli scambi, e la *restituzione* (art. 10 dello statuto).

I volontari del “Laboratorio” hanno iniziato la loro attività insegnando a parlare, leggere e scrivere correttamente l’italiano perché la prima emarginazione, cui il lavoratore extracomunitario è sottoposto, è costituita dalla lingua del paese a cui è approdato per trovare lavoro, casa e strumenti di sopravvivenza. In quella lingua, che non sa, egli deve continuamente parlare e compilare una serie interminabile di documenti e scartoffie.

Ma c’è un’emarginazione più profonda e lacerante che la sola alfabetizzazione meccanica e passiva non può vincere: è lo sbarramento alla comunicazione autentica, alla partecipazione solidale che soltanto la *parola-azione*, la parola che trasforma e convoca, può abbattere. Ed è contro questa emarginazione che il “Laboratorio” continua a operare.

I corsi serali gratuiti di lingua italiana e di lingue straniere.

Terminato il restauro della sede, attrezzata di sedie, banchi e lavagna, il “Laboratorio” ha dato il via al primo corso di lingua e cultura italiana per extracomunitari. E ogni sera, dalle 21 alle 22,30, due insegnanti volontari si sono messi a loro disposizione. Cauti e guardinghi sono arrivati i primi allievi, tutti magrebini, tutti senza permesso di soggiorno. Soltanto l’anno seguente la frequenza è diventata più multietnica e meno saltuaria, e sono arrivate le prime consapevoli risposte all’emarginazione. Gli extracomunitari, infatti, insieme ai volontari hanno cominciato a capire chiaramente che le lezioni dovevano mirare ad una scuola permanente di mutuo insegnamento, di paritario scambio di conoscenze, di vicendevoli offerte culturali e puntualmente indirizzata ad abbattere ogni barriera eretta ad impedire che tutti gli uomini crescano insieme, egualmente liberi e fratelli (art. 10 dello statuto).

Così ha avuto inizio la *restituzione*. Gli extracomunitari di lingua cinese ed araba hanno contraccambiato il “Laboratorio” con corsi serali gratuiti delle loro rispettive lingue a favore dei cittadini tortonesi e, via via, hanno fatto altrettanto quelli di lingua spagnola, portoghese, russa e francese.

Da 1996-97, inoltre, su richiesta degli insegnanti extracomunitari, sono in funzione ben tre corsi serali gratuiti di lingua inglese, accessibili a tutti. Ora le lingue insegnate nei corsi serali sono sette, dodici gli insegnanti, cinque dei quali extracomunitari. 650 le richieste di iscrizione ai vari corsi nell’anno 1998-99.

Il problema aule.

Il problema aule si è presentato fin dal terzo anno dell’iniziativa, quando gli iscritti ai vari corsi erano già trecento e soltanto la solidarietà e l’attenzione di un ente parrocchiale, San Matteo, e dell’istituto scolastico cittadino “Domenico Carbone” hanno permesso al “Laboratorio” di risolverlo.

L’amministrazione comunale, nonostante le annuali, reiterate richieste, nonostante l’evidente successo dell’iniziativa e i resoconti periodici inviati agli uffici competenti, ha risposto unicamente con promesse, eccezion fatta per quest’anno (1998-99) con la concessione di un salone dell’ex caserma Passalacqua, già definitivamente revocata.

Le altre attività.

Trovare un posto di lavoro, un alloggio, risolvere problemi burocratici, una soluzione ad un problema familiare. Si sono rivolti a noi a decine, nel periodo delle “sanatorie”, per ottenere un permesso di soggiorno, e sono stati accompagnati alla Questura di Alessandria per il disbrigo delle pratiche. Nel programma di lavoro (art. 11 dello statuto) c’è comunque l’impegno ad estendere la sua opera di volontariato, nell’ambito dell’assistenza civile e sociale, a chiunque sia in condizione di bisogno, qualunque sia la difficoltà e l’emergenza.

Ma questa è l'attività che il "Laboratorio" vuole condividere ed attuare insieme agli extracomunitari.

Anche per questo motivo il 25 gennaio 1995, su iniziativa e sostegno del "Laboratorio", è sorta l'associazione "Musulmani per il dialogo".

Nuove iniziative

- Biblioteca multietnica a servizio degli extracomunitari e dei cittadini; i volumi a disposizione, sia in lingua originale che tradotti in italiano, sono già un centinaio.
- Uno sportello a disposizione degli extracomunitari negli uffici comunali con l'impiego di un immigrato poliglotta ed opportunamente preparato.
- Un'operatrice culturale extracomunitaria e poliglotta nelle scuole materne, che permetta ai figli degli immigrati pari opportunità di apprendimento e interazione.
- Corsi di Arti e Mestieri tenuti da artigiani e da operai specializzati in pensione, a difesa del patrimonio delle loro esperienze, della loro cultura del lavoro e per un più efficace e concreto inserimento dei lavoratori extracomunitari nel tessuto cittadino.

Sfrattati.

Dopo dieci anni di impegno sociale al servizio della città, il "Laboratorio" ha ricevuto, con raccomandata del 18 febbraio 1999 (prot. 6377) l'avviso di sfratto. L'intera ala centrale della "Passalacqua" deve essere restaurata e destinata esclusivamente a sede comunale e amministrativa, come previsto da diversi anni, durante i quali però, gli amministratori cittadini non hanno mai pensato di attivare in alternativa altri locali a loro disposizione, a favore delle associazioni di volontariato.

Per ora il "Laboratorio" resta in balia di quelle promesse che l'esperienza di questi anni ha dimostrato essere, il più delle volte, marinesche. Ma il "Laboratorio per il dialogo tra le culture" non ha alcuna intenzione di arrendersi e riavrà una sede comunale perché è già diventato patrimonio di moltissimi cittadini, tortonesi ed extracomunitari, che lo difenderanno.

Prof. Mario Giachero

23 e 24 ottobre 2002 Camera dei Deputati. Roma

Il laboratorio oggi.

Attualizzare quello che rappresenta questa storia, di un'esperienza che utilizza caratterizzazioni legate a parole come extracomunitari, non è facile. E' una storia che viene da lontano, si parlava di terroni, di ebrei, di negri, si parlava sempre di uomini.

Immi-emigrato qualunque colore abbia o lingua parli, razza umana. Immi-emigrato.

Un uomo che si sposta e cerca, nella difficoltà della ricerca. Il dialogare e trovarne le forme, è necessità per tutti noi immi-emigrati.

Oggi

La nostra Presidente si chiama Naoual Dagher e la sua determinazione sta portando il "Laboratorio" e le sue attività nel cuore dei bisogni della realtà delle donne di fede Musulmana. Il "Laboratorio" ha oggi incontri anche con i territori limitrofi e con le loro realtà, la risposta è importante perché stimola gli indirizzi presi e concretizza un metodo che può essere strumento di crescita.

Molti sono i propositi del “Laboratorio” e le idee hanno concretizzato nuove realtà e nuovi sogni.

Il corso di teatro, iniziato quest’anno è uno di quei propositi che vorrebbero approfondire lo scambio, il dialogo, il confronto. Insieme approfondimento della lingua e della sua comprensione e scambio e rappresentazione.

Procedono i corsi serali e si sono aggiunti nuovi insegnamenti,

Woolof, Greco moderno.

L’anno scorso, circa sessanta iscritti hanno poi sostenuto l’esame di licenza elementare e per il Diploma di Scuola media inferiore. Anche quest’anno la situazione sarà simile.

Oggi è ancora sogni che diventeranno realtà, nonostante la continua indifferenza di chi dovrebbe davvero dare risposte a queste necessità dell’uomo.

La nostra città non si è mai fatta carico dei problemi degli immi-emigrati, qualunque problema rappresentassero.

Li hanno chiamati drogati, barboni, puttane, terroni, extracomunitari, alcolizzati, vecchi, pazzi, sordi e muti, non hanno mai risposto.

Il volontariato sopperisce alle nostre lacune, dicono in campagna elettorale e sbagliano ancora.

Il volontariato è il bisogno di partecipare e di sentirsi convocati al bisogno del tuo prossimo.

Immi-emigrati finché le nostre comunità non comprenderanno che la diversità è ricchezza e non pericolo.

Oggi ho visto un ragazzo marocchino scendere da una Mercedes, Veronica F. residente a Tortona da una vita, è uscita di galera da tre settimane e sua figlia di tredici anni non vuole più andare a scuola.

Non ha lavoro. Nessuno glielo vuole dare. Vorrebbe emigrare ma per immigrare dove?

Il “Laboratorio” oggi è proposito e domani cambierà forma, perché l’uomo cresce nella sua volontarietà.

Il nostro proposito è alimentare e accogliere progetti nel dialogo e nell’incontro in nome della razza umana, unica e diversa. Per l’uomo e per la speranza di un mondo migliore.

Ancora l’interazione.

Il nostro progetto procede, dimostrandosi ogni giorno più concreto e dallo scorso anno sono sempre stati più frequenti i momenti collettivi di incontro nei quali, lo scambio è diventato musica, cibo, poesia e tradizioni culturali.

L’Associazione Musulmani per il dialogo ha avuto dal “Laboratorio” una spinta notevole affinché si concretizzasse la realizzazione di una Moschea. Alla sua inaugurazione hanno presenziato il nostro Vescovo, il Presidente della provincia e altre autorità della città, fatta eccezione dell’Amministrazione Comunale, assente da sempre ad ogni iniziativa dell’Associazione. Tutto questo è avvenuto in un clima di enorme tensione collettiva, nel settembre 2001, dopo il devastante attentato alle torri gemelle.

I corsi.

Quest’anno l’offerta dei corsi è diventata ancora più ricca ed ha coinvolto e sta coinvolgendo anche le realtà limitrofe.

E’ già attivo un corso di italiano per le donne arabe a Castelnuovo Scrivia, presto a Pontecurone. Sulla base delle esperienze fatte in città. Le dinamiche che circondano la realtà delle donne straniere, non sono facili da comprendere, e siamo orgogliosi di ciò che si sta sviluppando, nonostante le iniziali difficoltà.

Appoggiati e aiutati dalle amministrazioni di quei paesi, nel concederci materiale didattico e aule.

Certo il futuro non risparmierà nessuno dei governatori delle città ad occuparsi di queste problematiche, e riprodurre la nostra esperienza in un ambito istituzionale.

Il volontariato andrà oltre a perseguire quegli obiettivi dell'uomo, quei compiti dell'uomo, che chiaramente sono enunciati nel nostro statuto.

La partecipazione e l'autentica comunicazione, l'interazione con una realtà che cambia forma ma necessita di dialogo e confronto per essere compresa, resterà il fondamento di ogni futura azione del "Laboratorio".

Anche quest'anno, cinquanta-sessanta persone affronteranno gli esami per la Licenza Elementare e il Diploma di Media Inferiore; gli altri corsi procedono riscuotendo consensi e partecipazioni adesioni.

Il corso di teatro è stata la vera innovazione, nato come perfezionamento alla lingua italiana, si sta sviluppando nel tentativo di portare a compimento la rappresentazione di uno spettacolo teatrale con nostri attori, nostre musiche, un nostro adattamento del testo prescelto.

Un importante lavoro per la crescita e la visibilità del nostro messaggio, del nostro lavoro, della nostra presenza.

Le strutture.

Non abbiamo che una sede fatiscente all'interno della quale non è certo possibile svolgere le nostre attività, la loro attuazione ci è resa possibile grazie alla disponibilità del Preside di un Istituto cittadino, il "Marconi".

Utilizziamo le loro aule, dal lunedì al venerdì, dalle 21 alle 22,30. Nella sede si svolgono alcuni corsi che non trovano spazio per la loro collocazione temporale e per i mezzi necessari. Abbiamo un'aula con dei computer avuti in dono da una banca e da una grossa società del territorio. Facciamo anche un corso di danza del ventre, spostando i computer in un'angolo.

L'inadeguatezza delle strutture non ci ferma ma ostacola i nostri progetti, certo una amministrazione attenta della città non tralascerebbe questi temi, ma l'attenzione è conquista per chi non ascolta e non capisce le trasformazioni della nostra realtà.

Altre attività

Le esigenze e i propositi e le idee non mancano per il futuro.

Abbiamo a suo tempo pubblicato in forma assolutamente autonoma e spartana una traduzione di quelli che erano i servizi sanitari della nostra città, in cinque lingue.

Volevamo ci fosse uno strumento immediato ed idoneo, utile per potersi destreggiare nei meandri della nostra burocrazia.

Questa esperienza è arrivata alle istituzioni che già ci conoscevano e che hanno riconosciuto in noi un veicolo per cominciare e risolvere alcuni dei problemi che la nostra comunità, quotidianamente vive.

Il Prefetto di Alessandria ci ha commissionato la traduzione della Costituzione Italiana in più lingue.

La sua realizzazione prevista per i prossimi mesi è per noi riconoscimento di un percorso finalmente compreso e solida base per tutte quelle esperienze che nell'uomo e per l'uomo cercano di sfidare ostacoli e contraddizione, silenzi e confusione.

Speranze.

Siamo stati presenti in tutti questi anni, prima avevamo un altro nome, domani avremo e ci presenteremo sotto altre forme, immi-emigrati, alla ricerca dell'uomo e del rispetto.

Poco importa questa amministrazione che poco ha fatto e nulla lascerà, e poco importa che gli uomini che la guideranno domani si accorgano di noi.

L'uomo è lì, volontario, con i suoi bisogni e il suo valore, definitelo come volete, con lui dobbiamo fare i conti.

Emigrato. Immigrato. Razza umana.

Ci sono tante iniziative e tanti sogni, tanti desideri e tanti bisogni.

Grazie a tutti noi, quelli di oggi, quelli che hanno dato in passato, quelli che continueranno nell'azione, questo progetto continuerà a vivere, continuando a rendersi credibile anche con queste traduzioni che ci auguriamo siano solo l'inizio della realizzazione degli strumenti necessari a comunicare e a dialogare.

Il "Laboratorio"